886/12

Den 27. februar 2012 blev i sag nr. 80.310:

xxxx xxxxxxxxxx xxxx
xxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har arbejdsmarkedspensionsordning i PFA Pension. Hun klager ved sin advokat over, at selskabet har vurderet, at hendes erhvervsevne alene er nedsat med halvdelen fra den 1/6 2010.

Selskabet henviser til, at det ikke er dokumenteret, at klagerens erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3.

Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne, hvis klagerens erhvervsevne nedsættes til 1/3 eller mindre af den fulde erhvervsevne. Nedsættes erhvervsevnen til mellem 1/2 og 2/3, er der ret til halve ydelser. Der er en karensperiode på 3 måneder.

Klageren, der er født i 1968, er uddannet kontorassistent og har arbejdet med bogholderi.

Det fremgår af sagen, at klageren i november 2007 slog hovedet ved et fald, hvorved hun fik hjernerystelse. Hun var sygemeldt i 3 måneder, hvorefter hun genoptog arbejdet og øgede arbejdstiden til 30 timer om ugen som før uheldet. Den 16/4 2009 blev hun sygemeldt igen primært på grund af hovedpine. Klageren søgte om helbredsbetingede

ydelser ved anmeldelse af 16/11 2009, hvori hun angav en årlig bruttoløn på 292.200 kr. før sin sygemelding. I den medfølgende lægeattest oplyste lægen, at hun led af postcommotionelt syndrom. Det vurderedes, at prognosen var god, og at klageren kunne genoptage arbejdet inden for et halvt til et helt år. På baggrund heraf fandt selskabet, at klagerens erhvervsevne midlertidigt var nedsat til 1/3 og udbetalte ydelser i overensstemmelse hermed fra den 16/7 2009 til den 1/6 2010.

Til brug for vurderingen af klagerens erhvervsevne har selskabet modtaget en række oplysninger, herunder bl.a. lægelige og kommunale sagsakter. Nogle af de modtagne oplysninger gengives/omtales nedenfor.

I en neurologisk speciallægeerklæring af 14/7 2009 konkluderes følgende:

> "**Konklusion:**
>
> Klienten har efter hovedtraume 2007 haft typiske symptomer på hjernerystelse, som er aftaget langsomt og jævnt, hvilket er det forventede forløb. Der kan forventes en fortsat langsom bedring med hensyn til disse symptomer, selvom det ikke kan udelukkes, at hun vedvarende vil have tendens til let at få hovedpine.
>
> Derudover er der sket en forværring af hovedpinen foråret 2009, som ikke tvangfrit kan tilskrives hjernerystelsen, men formentlig skyldes medicinoverdoseringshovedpine.
>
> Denne medicinoverdoseringshovedpine søges aktuelt behandlet hos undertegnede, hvor der er aftalt ny kontroltid om cirka 2 måneder, hvor jeg vil forvente, at hovedpinen vil være på samme niveau som før forværringen foråret 2009.
>
> Tilstanden kan således aktuelt ikke anses for at være stationær. Jeg forventer ikke, at der kommer varig nedsat funktionsevne. Jeg vil forvente, at klienten vil kunne genoptage arbejdet, i starten formentlig på reduceret tid, i løbet af få måneder."

Der blev den 21/7 2009 udarbejdet en psykiatrisk speciallægeerklæring, hvori psykiateren vurderede, at klagerens funktionsevne var markant nedsat, men at der ikke fandtes tegn på en psykisk lidelse.

I forbindelse med et afklaringsforløb for whiplashramte i perioden fra den 24/10 2009 til den 26/3 2010 fandtes klagerens barrierer i forhold til arbejdsmarkedet at være følgende:

> "Følgende anses for at være permanente barrierer for erhvervsevnen i ethvert fag:

- Hovedpine
- Smerter i nakke, skulder og arm
- Udtrætningsproblemer
- Koncentrations og hukommelsesvanskeligheder
- Nedsat psykomotorisk tempo

Følgende anses for at være aktuelle men sandsynligvis forbigående for erhvervsevnen:

- Samsynsproblemer/læsevanskeligheder
- Lyd- og lysfølsomhed
- Stressfølsomhed"

Af neurologisk speciallægeerklæring af 30/6 2010 fremgår bl.a.:

"**Resumé**

…

I forbindelse med medicinophør skete der en bedring af tilstanden, men hun er fortsat sygemeldt. Finder, at tilstanden har været stationær siden cirka oktober 2009. Mener, hun kan arbejde cirka 12 timer om ugen. Klager primært over hovedpine, træthed, let trætbarhed samt problemer med koncentrationsevnen.
Objektivt neurologisk findes normale forhold.

Konklusion:

Har fortsatte symptomer efter slag mod hovedet i 2007. Hovedpinen har siden efteråret 2009 været på et niveau, så der kun har været behov for smertestillende behandling de cirka to dage om ugen, hvor hun har hovedpine. Der er ikke mulighed for specifik behandling i øvrigt, og tilstanden må anses for at være stationær og varig. Med hensyn til arbejdsfunktionsevnen må dette bedst kunne afklares ved den aktuelle arbejdsprøvning. Med hensyn til skånebehov vil det være rimeligt, at hun kan undgå stærkt lys og larm, ligesom det bør være muligt at tage pauser, så hun kan hvile ind i mellem."

I perioden fra den 12/5 2010 til den 6/7 2010 deltog klageren i et vejlednings- og afklaringsforløb, hvor hun blev afprøvet inden for følgende arbejdsmiljøer: EDB, syværksted, service og montage. Afprøvningen på service- og montageværkstederne varede kun 1 dag på grund af støjgener. Selvom klageren arbejdede med øreproppper, blev hun på syværkstedet ligeledes generet af støjen, hvilket medførte svimmelhed, koncentrationsproblemer og hovedpine. I forbindelse med forløbet blev der udarbejdet en slutrapport, hvori det bl.a. hedder:

"Ved forsamtalen var det aftalt, at [klageren] skulle afprøves både i værkstederne og i et lokale for sig selv. Da jeg under forløbet talte med [klageren] om denne aftale, fortalte hun, at hun ikke ønskede at blive afprøvet i et lokale for sig selv, da hun gerne ville sidde sammen med andre mennesker og derudover mente, at det var mest realistisk i forhold til en kommende arbejdsplads.

…

[Klageren] blev som udgangspunkt afprøvet med en ugentlig arbejdstid på 20 timer, mandag til fredag kl. 10-14. I samråd med sagsbehandler blev det aftalt at nedsætte arbejdstiden til

> kl. 10-13. Derudover fik [klageren] en ugentlig fridag om onsdagen til restitution. Disse ændringer var begrundet med, at [klageren] oplevede øget træthed og kognitiv udmatning i en sådan grad, at hun havde svært ved at finde hjem på egen hånd. Arbejdstiden blev efterfølgende forsøgt øget til 3½ time dagligt, men [klageren] gik oftest hjem mellem kl. 12 og 13 pga. træthed og støjfølsomhed.
> …
> Forløbet i edb-værkstedet viste, at [klageren] fortsat er i besiddelse af anvendelige faglige og praktiske kompetencer indenfor dette arbejdsområde. [Klagerens] niveau i forhold til de anviste arbejdsopgaver var svarende til en ufaglært kontormedarbejder, hvorfor det må forventes, at hun på trods af sin kontoruddannelse og arbejdserfaring indenfor dette arbejdsområde, ikke vil være i stand til at på samme vilkår som en kontorassistent. Afprøvningen viste, at [klageren] fungerer bedst med simple og korte opgaver / tekster samt en opgave ad gangen. Ved længere tekster, oplevede hun koncentrationsvanskeligheder og hovedpine ligesom hun flere gange beskrev svimmelhed og dobbeltsyn ved indskrivning af tekst.
> I forhold til de øvrige værksteder fandt [klageren] sig bedst til rette i edb-værkstedet, da der var her tale om kendte arbejdsopgaver samt et begrænset støjniveau.
> …
> Der er tale om skånehensyn i form af et begrænset støjniveau, struktur og forudsigelighed, regelmæssige pauser, som foregår både indenfor, udenfor og evt. i et pauserum, hvor hun kan hvile, velkendte og enkle arbejdsopgaver, en arbejdsopgave ad gangen, nedsat arbejdstid og nedsat arbejdstempo.
> …
> Det samlede vejlednings- og afklaringsforløb har vist, at [klageren] var i stand til at fremmøde 10-15 timer ugentligt. Hun havde behov for samlet ca. 1 time og 10 minutters pause dagligt og arbejdede med et tempo på ca. 45 % i edb-værkstedet."

Af en neuropsykologisk erklæring af 6/8 2010 fremgår, at klagerens prognose vurderes at være dårlig henset til den tid der er gået siden uheldet. Neuropsykologen kunne ikke pege på relevante behandlingsmuligheder, og han vurderede, at et afskærmet arbejdsmiljø ville være fordelagtigt, enten i form af et enkeltmandskontor eller sammen med en anden kollega.

Pr. den 31/8 2010 blev klageren bevilget fleksjob.

Klageren var utilfreds med, at selskabet stoppede udbetalingen pr. den 1/6 2010, men selskabet afslog i brev af 5/11 2010 at genoptage udbetalingen med henvisning til, at hendes erhvervsevne ikke var nedsat med mindst halvdelen. Efter henvendelse fra klagerens advokat, revurderede selskabet klagerens ansøgning og fandt derved, at hendes erhvervsevne var nedsat til mellem halvdelen og 1/3. Dette blev meddelt i brev af 27/12 2010.

Sagen er indbragt for nævnet den 28/3 2011. I brev af 8/4 2011 til nævnet har klagerens advokat bl.a. anført:

> "Jeg vedlægger de sociale akter, hvoraf fremgår, at min klient er visiteret til fleksjob med en ugentlig arbejdstid på 12 timer. Med denne ganske grundige sociale afklaring er det efter min opfattelse PFA Pensions byrde at bevise, at erhvervsevnen er større end fastslået af kommunen, herunder ved arbejdsprøvning. PFA Pensions skøn er ufunderet og støttes ikke i kommunale akter, men er alene en generel henvisning til de lægelige akter på ny, idet der henvises til såkaldte 'relative sparsomme objektive fund'. Min klient har følger efter hjernerystelse.
>
> Den kommunale afklaring og fleksjobtilkendelse dokumenterer fuldt tilstrækkeligt, at min klient har en erhvervsevne på maksimalt en tredjedel eller svarende til 12 timer, og at hun derfor er berettiget til udbetaling af fuld invalidepension."

Selskabet fastholder i brev af 26/4 2011 til nævnet sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

> "**PFA Pensions begrundelse for at fastholde afgørelsen**
> Ved opfølgningen i juni 2010 var der forløbet ca. 2½ år siden ulykken hvor [klageren] pådrog sig postcommotionelt syndrom. I dette tidsrum indtrådte der ikke en væsentlig forbedring, og helbredstilstandens stationære karakter bekræftes af speciallægeerklæring dateret 30. juni 2010 samt neuropsykologisk erklæring af 6. august 2010. Da [klageren] var i et arbejdsprøvningsforløb måtte det være klart, at hun ikke ville være i stand til at vende tilbage til sit hidtidige erhverv, og hendes erhvervsmæssige situation må således anses for afklaret i forhold til hendes hidtidige erhverv. På denne baggrund mener PFA Pension sig berettiget til, at overgå til en vurdering af [klagerens] generelle erhvervsevne i juni 2010.
>
> Det angives i neurologisk speciallægeerklæring at [klageren] har skånehensyn i forhold til lys og larm, og af neuropsykologisk erklæring fremgår det tillige at det vil være hensigtsmæssigt om [klageren] kunne opnå et afskærmet arbejdsmiljø, f.eks på enkeltmandskontor eller sammen med en anden kollega. Det fremgår af de kommunale akter, at [klageren] ikke ønskede at blive arbejdsprøvet i enkeltmandskontor, hvorfor hun afprøves på tre forskellige værksteder. Det fremgår tillige, at hun særligt i de sidste timer, fremstod indesluttet og stille. [Klageren] angav selv at hun havde været generet af udefrakommende støj f.eks. telefoner der ringede og anden støj der opstod i værkstedet når de andre arbejdede. [Klageren] angav at hun fik hovedpine som følge af støjen. PFA Pension bemærker i den forbindelse, at [klageren] alene tager smertestillende håndkøbsmedicin 2 gange om ugen.
>
> Såfremt [klageren] var blevet arbejdsprøvet i enkeltmandskontor eller på kontor med en anden, kunne arbejdstiden muligvis være øget, idet særligt støj påvirker [klageren] negativt. Koncentrationsproblemer viste også at udgøre en barriere for [klagerens] formåen i arbejdsprøvningen, hvorfor læsning af lange tekster ikke har tilgodeset hendes skånehensyn i relation hertil. En funktion som piccoline/kontormedarbejder med f.eks pakning af breve, sparsomt PC-arbejde mv. ville i højere grad tilgodese hendes skånehensyn.
>
> PFA Pension vurderer således, at det ikke er dokumenteret, at [klageren] under behørigt hensyntagen til hendes skånehensyn ikke er i stand til at varetage mindst halvdelen af hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende alder og uddannelse.

PFA ønsker afslutningsvist, at bemærke at [klageren] ved sin advokat i brev af 12. november 2010 (bilag …) angiver, at Arbejdsskadestyrelsen efter praksis vil fastsætte [klagerens] erhvervsevne til minimum 65%. PFA Pension er ikke bekendt med, at sagen skulle være indbragt for Arbejdsskadestyrelsen, og dette omtaler [klagerens] advokat ej heller i ankenævnsklagen. Dette må imidlertid også anses for underordnet i nærværende sammenhæng, idet PFAs vurdering jo ikke er afhængig af en eventuel vurdering, der foretages i Arbejdsskadestyrelsen. PFAs vurdering er selvstændig og uafhængig af eventuelle offentlige vurderinger (herunder Arbejdsskadestyrelsens), hvilket bl.a. skyldes, at der i de forskellige 'instanser' lægges forskelligartede kriterier til grund for vurderingerne og dermed afgørelserne.

Konklusion
PFA Pension finder således, at [klageren] har dokumenteret en erhvervsevnenedsættelse med mindst halvdelen, men ikke mindst to tredjedele."

Vedlagt brev af 27/5 2011 til nævnet har klagerens advokat fremlagt Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 22/2 2011, hvori klagerens erhvervsevnetab fastsættes til 45 %. Hertil bemærker klagerens advokat bl.a. følgende:

"Jeg bemærker ex tuto, at den fastsatte foreløbige erhvervsevnetabsprocent er uanvendelig for sagen, idet der efter arbejdsskadesikringsloven tages højde for fleksydelsen. Procenten fremkommer således som ren økonomisk beregning mellem før-lønnen på nedsat tid og fleksydelsen. Det fremgår derimod, af betydning for nærværende sag, at styrelsen ved afgørelsen har lagt vægt på, at min klient, som følge af skaden, ikke længere er i stand til at virke indenfor det erhverv, hun havde ved arbejdsskadens indtræden. Styrelsen har endvidere lagt vægt på, at skadens følger har medført et betydeligt skånehensyn i form af behov for nedsat tid."

Selskabet er fremkommet med yderligere bemærkninger i brev af 22/6 2011 til nævnet.

Af forsikringsbetingelserne fremgår:

"**C Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse**

§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse.
…
Stk. 5. En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede - efter PFA Pension's skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end en trediedel respektive halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse."

Nævnet udtaler:
Efter sin gennemgang af sagen, herunder det lægelige og kommunale materiale, finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hendes generelle erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand